

Türk
Edebiyatı
-
Roman

Düş
Ekmeği
-
Batık Bir
Gemi

O
K
A
K
T
A
B
A
Y
L

Oktay Akbal, 1923'te İstanbul'da doğdu. Salih Şehabettin Bey'in oğlu, ilk gerçekçi Türk romancılarından Ebubekir Hâzım Tepeyran'ın torunudur.

Saint Benoit Fransız Lisesi'nde başladığı ortaöğrenimini, 1942'de İstiklal Lisesi'nde bitirdi. Bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk (1944) ve Edebiyat (1946) fakültelerine devam etti, ancak yüksek öğrenimini yarıda bırakarak kendini yazarlığa verdi.

Edebiyat ve gazetecilik dünyasına *Servet-i Fünun* dergisinde sekreterlik yaparak adım attı. *Vatan* gazetesinde sanat yazıları, kitap eleştirileri yazdı. 1969-1991 arası *Cumhuriyet* gazetesinde fıkra yazarlığı yaptı. 1992-1999 yılları arasında *Milliyet* gazetesinde köşe yazarlığı yaptıktan sonra yeniden *Cumhuriyet* gazetesine döndü. Gazetecilikle birlikte başladığı öykü yazarlığının ürünleri edebiyat dergilerinde yayımlandı. Daha çok öykücülüğüyle tanındı. Ancak roman, deneme, söyleşi, anı kitapları, günce türlerinde de eserler yazdı. *Suçumuz İnsan Olmak* ile Türk Dil Kurumu 1958 Roman Ödülü'nü, *Berber Aynası* ile 1959 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, bütün yapıtlarıyla 2000 yılı Orhan Kemal Roman Ödülü'nü kazandı. *Suçumuz İnsan Olmak* 1986'da Erdoğan Tokatlı yönetmenliğinde filme çekildi.

Oktay Akbal, 28 Ağustos 2015'te Muğla'da vefat etti.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Hey Vapurlar Trenler
Yalnızlık Bana Yasak
Önce Ekmekler Bozuldu
İnsan Bir Ormandır

Suçumuz İnsan Olmak
Garipler Sokağı
Şairler ve Ben

Düş Ekmeği - Batık Bir Gemi Oktay Akbal

Editör:

Sevengül Sönmez

Türkçe yayın hakları

© 2024 Doğan Yayınları
Yayıncılık ve Yapımcılık
Ticaret A.Ş.

1. Baskı / Düş Ekmeği: Cem Yayınevi, 1983
Batık Bir Gemi: Can Yayınları, 1997

Doğan Kitap'ta 1. Baskı / Ağustos 2024

ISBN 978-625-6666-82-5

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı

Geray Gençer

Kapak fotoğrafı

Cengiz Kahraman Koleksiyonu

Sayfa uygulama

Gökçen Yanlı

Baskı

Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve
Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad.
No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 515 49 47
Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza
No. 3, Kat 10, 34360
Şişli - İstanbul
Tel: (212) 373 77 00
Faks: (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr
editor@dogankitap.com.tr
satis@dogankitap.com.tr

Düş Ekmeği

—•—
Batık Bir Gemi

Oktay Akbaı

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

İçindekiler

Düş Ekmegi.....	7
Batık Bir Gemi.....	85

Düş Ekmegi

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

“Biz düşlerle aynı hamurdanız.”

Shakespeare

“Bazen yanılıp ekmeğe yerine
Yıldız yiyorum.”

Oktay Rifat

I

6 Şubat 1940

Yüz seksen basamak. Ne bir eksik, ne bir fazla. Mazgallardan dölüp gidiyorum mavilik parçalarına. En geride kalan benim. Çantam ağır mı ağır. Aşağıda bırakmalıydım. Kim çalacak? Bu matematik, tarih, coğrafya kitaplarıyla! Ama hepimiz yüklenmişiz çantaları. Orhan, Haluk, Selim, Feyzi'nin itişmelerini, gülüşlerini duyuyorum tepeden. Selim en yukarı vardı bile. Birden unuttum saydığım basamakları. Yüz müydü, doksan sekiz mi? Bir yerde okumuştum, büyük depremden neredeyse yıkılacakmış, bir kez de yıldırım düşmüş.

Bizinkiler orta kata vardılar bile, sesleri duyulmuyor. Bir mazgalın önünde duruyorum. Beyazıt Meydanı ayaklarımın dibinde. Üniversite bahçesinde çift kale oynayanlar var. Yeşil formalılarla sarı formalılar. Vefalılarla Süleymaniye'liler belki. İki mahalle takımı olmalı. Biz de gelirdik arada, koşuşur dururduk. Ne uzaktı bir kale ile öteki kalenin arası! Neyse ki, ben hep kaleci dururdum, kimi zaman da bek.

Bir uçak geçiyordu uzaktan, Marmara'nın üstünden. Daldım gittim ardı sıra. Fırladım birden çıktım orta kata. Hepsi oradaydı. Geniş pencerelerden çevreyi seyrediyorlardı. İtfaiyecilerle konuşuyorlardı bağıra çağıra. Orhan gözlüklerini düzeltere düzeltere bir takım sorular soruyordu: Kaç yıllıktı bu kule? Kim yaptırmıştı? Depremde ne olurdu? Yangınlar nasıl görülürdü buradan? An-

lattı durdu yaşlı itfaiyeci. Kulenin İkinci Mahmut çağında yapıldığını, önce ahşap bir yapı olduğunu, sonra bu ahşap yapının bir yangında kül olduğunu, sonra yeniden yapıldığını. Yangın Üsküdar’daysa, Boğaz’daysa, Beyoğlu tarafındaysa köşklülere “kızımız oldu” diye seslenirlermiş birbirlerine. Yangın alevleri İstanbul’dan yükseliyorsa “oğlumuz oldu” diye. Ağa da kalkar feneri asarmış direğe. Yangın bitene dek yanarmış o fener.

Pencerelere üşüştük. Kahve, çay da vardı orada. Gazino gibi bir yer. Kapalıçarşı kırkayak gibiydi altımızda. Süleymaniye bir yanda, Marmara, Kadıköy öte yanda...

“Tepeye çıkalım” dedi Orhan.

Beşer kuruş topladı itfaiyeci. Paralıymış orası. Daracık merdivenden teker teker tırmandık, en sona ben kaldım gene. Bu kez çantalarımızı aşağıda bıraktık. Rüzgâr yakaladı bizi, kasketleri sıkı sıkı tuttuk. Haluk kendi evlerini aradı Cağaloğlu yanında. Ben Fatih Camii’ni buldum, “Bizim ev o yanda” dedim. Eski evimize giden sokak görülüyordu açıkça. Beyazıt alanından yeşil bir tramvay kıvrılıp geçti. İnsanlar karınca gibiydi. Dürbün olsa tanıdıkları seçerdik. Çok duramadım.

“Sert bir rüzgâr” dedim.

“Şubattayız” dedi Haluk.

Feyzi, “Bizim okul nah şurada” dedi.

İndik gerisingeri, çantaları alıp merdivenlere atıldık. İnmek daha hoştu. Gene saymaya başladı Selim. Merdivenin ortasında bir çiftle karşılaştık. Loşlukta korktular bizden. Bir yana çekildiler. Geçtik ağır ağır yanlarından. Orhan dürttü: “Tam yeri bulmuşlar” dedi, “hiç aklıma gelmemişti.” “Milli’nin balkonundan daha iyi” dedi Selim.

Her basamakta öpüşe öpüşe çıkmak vardı. Kim görür, kim tanır? Hatta yatsan bile olurdu bir köşeye, bir mazgal aralığına. Yavaşlattık inişimizi. Düşler geçiyordu içimizden. O kızla o delikanlının gölgeleri gibiydik.

“Ah ulan...” diyordu Selim, “ah ulan!”

Son basamaklara varmıştık. Selim âşıkları hatırladı gene. “Ah ah!” çekti. Haluk çantasını kafasına indirdi. “Al, ah de şimdi” dedi. Beyazıt Kulesi’nin dibindeydik. Selim birden, “ulan çantam” diye bastı çığlığı.

“Nerede çantan Selim?”

“Yuh enayi yukarıda unuttun değil mi?”

Kırılıyorduk gülmekten. Tırman bakalım yüz seksen basamağı yeniden, sonra in bir daha! Küfürler etti Selim. Başladı yeniden tırmanmaya. Oysa çanta Haluk’un elindeydi, arkasına saklamıştı. Atıverdi birden ortaya. Kaçtık meydanın ortasına. Beş dakika sonra Selim aşağıdaydı, çantasını kapmış bizi kovalıyordu. Harbiye Nezaretî’nin büyük kapısına kadar koştuk. Bitkindi iyice. Sonunda “durun durun” diye bağırdı. Beyazıt Meydanı’na çıktık birlikte. Haluk’la Feyzi ayrıldılar. Üçümüz Şehzadebaşı’na doğru yürümeye başladık. Selim unutmuştu başına gelenleri. Gülüyordu o da. Çıkışta tepeye, sormuş adamlara çantasını görüp görmediklerini, aramışlar her yanı, hatta en tepeye bile çıkartmışlar!

“Ama o oğlanla kızı kıstırdım ya, değdi” dedi. Merdivenin üst basamaklarında bir mazgalın önünde sokulmuşlardı birbirlerine. Birinin geldiğini duyunca başlamışlar yeniden tırmanmaya.

“Hâlâ oradalar” dedi Selim. “Kahve içtiler yukarıda. Şimdi gene öyle öpüşe koklaşa iniyorlardır.”

Yarını düşündüm. Oysa iki arkadaşım dalmışlardı o delikanlıyla kızın evrenine. Kaç yaşındaydı çocuk? Bizden olsa olsa iki-üç yaş büyüktü. Selim çekti kolumdan, bir yumruk savurdu:

“Gidelim be gidelim” dedi.

Nereye gidecektik, biliyordum. Beyoğlu’nun o ünlü sokağına. Gitmiştik, daha doğrusu önünden geçmiştik bir-iki kez. Kapı önlerinde biriken dikizcileri seyrederek. Biz de bir kapıdan içeridekileri seyretmiştik bir ara. Çok çirkindi o kadınlar. Şişman ya da

çok sıkı. Hele gülüşleri korku vericiydi. On yedi yaşın gözüyle ya çok güzel görünürlerdi, ya çok iğrenç. Ben çirkin bulmuştum hepsini. Selim bayılmıştı. Bir felsefesi vardı. “Güzel müzel neymiş, yatakta güzel olsunlar, ben yüzlerine bile bakmam.” Ama tek başına oralara gidemiyordu işte. İlle bir arkadaş gerekiyordu. Öyküler dinlemiştik, sen tam kadınla yatarken palabıyıklı bir adam girmiş içeri, derken...

Kırmızı bir tramvay dönemeci ince bir çığlıkla döndü. Sokak lambaları yandı. Vitrin ışıkları da... Sinemaların resimleri ilk karanlıkta yeni bir canlılık kazandılar.

“Tarihçi yarın sınav yapacak” dedim.

Ne zaman çalışacağız? Cumartesiydi yarın. Sinema günü. Ayrıca benim için gizli bir sevinç taşıyan bir gün. Hale gelecekti gene. Gelecek mi? Gelmeliydi. Saat bir matinesinde görmeliydim onu. Sonra izlemeliydim ardı sıra. Aylardır yaptığım gibi, daha aylarca yapacağım gibi.

Fatih’e gelmişiz. Selim “Eyvallah” dedi. Orhan parka kadar geldi, orda durdu.

“Biraz otursak mı?”

Serindi iyice. Ama oturduk. Bir şey vardı Orhan’ın sormak istediği. Sormadı.

“Hava soğudu” dedim.

“Olsun” dedi.

Bir süre sustuk. Şimdi annem evde bekliyordu sofranın başında. Dersler vardı, tarih vardı. Orhan’a baktım:

“Bir sigara olsa” dedim.

“Başladın demek sen de?”

“Eh, arada bir.”

Sabahki lise öğrencisi değilim. Yıllar geçmişti ardına. Sorumluluklar yüklenmişim. Ezilmiştim altında. Sesim çıkmıyor-

du. Bezmişim dünyadan. Kadınlar, kızlar, dostluklar eskitmişim. Aşklar bitirmişim, başlatmış, gene bitirmişim. Sonra bir akşam saatinde şu parkta bir sigara tütüreyim demişim. Kendimi öyle bir yaşam ânında sandım. Oysa 1940'tu. Şubat'ın bir akşam saati. Savaş kopmuştu Avrupa'da. Polonya ezilmişti birkaç haftada. Belki bir gün biz de girecektik bu savaşa. Kim bilir nerede, nasıl bir ölüm bekliyordu bizi. Bunlar geçti kafamdan. Çocukluk uzaklardaydı, her gün daha da geriye gidecekti, ilk gençlik yılları da yaşanmadan geçecekti.

"Sen de aynı şeyleri mi düşünüyorsun?" dedi.

"Ne onlar dediğin?"

"Savaş."

"Biz de girer miyiz dersin?"

"Ağabeyim Trakya'da" dedi.

Neredeydi? "Trakya'da bir yerde." Ama nerede? Hep duydık, ilk Dünya Savaşı'nda lise son sınıftan öğrencileri askere aldıklarını, cepheye yolladıklarını. Üç-dört aylık bir eğitim, sonra "ihtiyat zabiti" olarak savaşa...

Serindi, ama tatlı bir İstanbul akşamıydı. Gece hızla iniyordu tepemize. Kimse kalmadı Fatih Parkı'nda. Tramvaylar hızlandıkça hızlandı. Sokaklar tenhalaştıkça tramvayların hızı artıyordu. Kalktık, konuşmadan ayrıldık. Yalnız kalınca eski hayallerden koştum. On dakika kadar sürerdi parktan eve kadar yol. Elle tutulmaz düşlere daldım.

Sofra hazırdı çoktan. Bir şey sormadı annem. Bilirdi kötü bir şey yapmayacağımı. Sonsuz güveni vardı bana. Akşama komşular gelecekmiş. Konuk odasını hazırlamış. Mehlika Hanım, yetiştirdiği iki kız Emine ve Hatice. Oturup Mehlika Hanım'ın milletvekili kocasına ait anılarını dinlemek. Biri biter biri başlar. Hangisi doğru, hangisi uydurma, çıkamazsın içinden.

Çabuk çabuk bitirdim yemeğimi.

“Ben erkenden yatacağım” dedim, “hem biraz da tarih çalışmalıyım.”

Odamın uzunca bir balkonu vardı, bir de boylu boyunca yapılmış asma. Sandalyeyi dışarı çıkardım, ayaklarımı balkonun parmaklığına dayadım. Geceyi dinledim. Mahallenin gürültüsü gecenin sesini kısıyordu. Yan bahçedeki kulübelere karı koca kavgaları geliyor. Rahmiye'nin bu yılki kocasıydı Ali. Geçen yılki kocası Hasan birdenbire yitip gitti. Başkasını bulmuş. Gelecek yıl bakalım kim olacak kocası? Çamaşıra gider Rahmiye. Kırk yaşlarında, dişleri dökülmüş, saçları darmadağın. Gene de genç kocalar bulur kulübesine almaya. İşsizler, hamallar, işportacılar, arabacılar. Hepsisi de kocasıdır. İmam nikâhı bile yok kimi zaman...

Gürültüleri çok bu akşam. Adam belki de yarın kaçıp gidecek. Bağırırken bağırıyor, küfrettikçe ediyor. Bugün kızı gelmiş Üsküdar'dan. Arada gelir gider. Rahmiye çamaşırdarken başbaşa kalmışlar Ali'yle. Ne olmuşsa olmuş işte. Küfürler, bağrışmalar arasında bu kadar anlaşılıyor. Bahçede gölgeler var. Kavgayı dinlemeye, seyretmeye koşanlar. Birazdan açar kapıyı Rahmiye, “Ulan bok mu var?” diye bağırır onlara. Bir de beni görürse balkonda, loş ışık altında, “Beye de sefa lazım” diye laf atar.

Girdim içeri. Perdeleri örttüm sıkıca. Radyoyu açtım, bir tango, “Sevdim bir genç kadını...” Niye kadın da genç kız değil? Kitaplara daldım bir süre. Aşağıda zil çaldı, annemin sesi geldi ardından, “buyrun” diyordu. Alt odaya girdiler. Boğuk boğuk sesler duyuyordum şimdi. Neler konuşuyorlar? Mehlika Hanım karşiki tüccarın karısını da getirmiş bu kez. İki kız var lisede. Süheyla ve Leyla. Yolda karşılaşırsınız, gülümserler, ben başımı çeviririm hemen. Sevilecek bir kız gibi gelmezler bana. Belki ufağı biraz. İri iri göğüslü daha şimdiden. Büyükse soğuk, kısacık saçlı. Doktor olacakmış, öyle diyormuş annesi anneme. Olur da! Kız-

larından söz açar şimdi anneleri Cemile Hanım. Annem de ben-den... Neler neler geçer kafalarından!

Geçtim küçük masanın başına. Osmanlı tarihi. Venedikliler, Avusturyalılar, Macarlar, Lehler. Ne bitmez savaş, ne bitmez sefer! Hele o antlaşmalar? Tarihler aklında kalmaz ne yapsan. Pasarofça, Karlofça. Önce hangisi, Karlofça mı, Pasarofça mı? Karlowitz ve Passarowitz mi asılları? Bir daha bir daha okuma-lı. Küçük kâğıtlara notlar alarak, özetleyerek konuyu. Ekrem Bey ter döktürür yoksa!.. Hem seviyorum tarihi, hem de kızıyorum. İnsanoğlunun geçmişini anlatmıyor bize. Birtakım kralların, pa-dişahların, komutanların övgüsü, yergisi! Hep kanlı serüvenler, idamlar, öldürmeler, ölümler. Yalan yanlış. Gerçekte böyle olma-mıştır bile bile! Uydurmuşlar çanak yalayıcı tarih yazarları. Ya para almışlar övmüşlerdir onu bunu, ya da kızmış yermişlerdir. Attım kitabı, yeter! Yatağa uzandım. Tavanı seyrediyorum. Du-vardaki resimleri. Yarım kalmış bir öyküm var, onu tamamlama-lı. "İnleyen Kaval" çıkmış *Yeni Sabah*'ta. Üç tane birden aldım. Bir de resim koymuşlar. Kim bilir şu anda kaç kişi okuyor onu? Kim yazdı bunu diyerek.

Yaşam akacak böyle böyle... Bir gün bakacağım yaşlanmış biri var benim yerimde. Okullar bitmiş, aşklar sona ermiş. Ben, hep içinde olduğum ânın dışındayım nedense... Ya gerisinde ya ileri-sinde. Ama şu ânın içinde değilim. Neden?

II

10 Şubat 1940

Francalanın yarısını Enver aldı, yarısını ben. İçine bol tereyağı sürdürdük, kalın kaşar peyniri doldurduk. Çıtır çıtır elimizde.

“Başlasak mı yemeye?” dedi Enver.

Çok acıkmış. Erkenden çıkıyoruz yola. Ben Fatih’ten o Küçükpazar’dan. Kahvaltı etmeyiz ikimiz de. Bu yüzden zayıfmışız.

“Olmaz” dedim, “Sinemada...”

Birde başlayacak film. Daha çok zaman var.

“Milli’ye mi?” dedi.

Kenan’la Hayri de geleceklerdi.

“Ne oldu sanki bizim okuldan ayrıldılar da.”

“İyi halt ettiler, resmi liseyi bitirecekler keratalar.”

Kenan’la Hayri orta ikiden beri yan yana, art arda oturduğumuz iki arkadaş. Onuncu sınıfa geçince Pertevniyal’e gittiler. Bizim okul gevşekmiş, beğenmiyorlarmış. İki de sınıfın en çalışkanları idiler. Enver de öyleydi ya, o çıkmadı okuldan. Şimdi ancak cumartesileri buluşuyoruz onlarla sinemada. Kimi kez Kenan bize gelir, ben de onlara giderim. İyi ayaz vardı bugün. Kar düştü dün gece. Pek tutmadı, ama kaldırımlar kaygan. Sandviçleri çantalara koyduk. Sinemalı caddeye doğru yürüdük. Çinili fırında bir tatlı poğaçaya kokusu geliyor.

“Ne dersin, birer de poğaçaya alalım mı?”

Haydi ikişer poğaçaya da oradan, tamam. Kenan nereden gelir, hangi yoldan? Ben aşağı, Enver yukarı bakışıyoruz. Eski paltosundan sıkılarak gelir Kenan, pörsümüş pabucundan. Çok arkadaş var öyle, utananı sıkılanı yok, ama Kenan bir tuhaf olur hep. Alışık olmadığından... İki büyük sineması varmış babasının Adapazarı'nda. Daha ilkokuldaymış Kenan. İlk sesli filmleri orada görmüş. Evinde yığınlarla, sinema programı, film broşürü vardı, açar bakardık, tanırdık o eski artistleri. Vilma Bánky'ler, Rudolph Valentino'lar, Norma Talmadge'lar...

"Ne oynuyor bugün?" dedi Enver.

"Deanna Durbin'in bir filmi" dedim, "Üç Kızlar Büyüdüler."

"Uyutur bizi" dedi, "yok muydu bir vurdu kırdılı film?"

Buck Jones'ın bir filmi olsaydı. Şöyle *Ak Kartal* gibisi... Sinemanın giriş yerine sığındık rüzgârdan kaçarak. Ufacık bir yer, herkes burada birini bekliyor, içeri giren az. Çoğu öğrenci, kızlar da var, ama erkekler daha çok. Ellerde çanta, başlarda kasket. Kimi de kasketini çantaya sokmuş. Arap kontrol memuru ikide bir, "haydi toplanmayın, ya içeri ya dışarı" diye bağırıyorsa da boşuna.

İki balkon aldık, girdik sonunda. Her yan dolu. Ortalarda bir yerdeyiz, ama balkon merdivenli olduğundan rahatça görülüyor perde. Kenan'la Hayri yok ortalıkta. Enver bakıyor, arıyor, yok. Ben de bakıyorum ama onlara değil, başka birine. Yok, o da yok. Kareli bir kahverengi manto arıyorum.

"Hep kızlara bakıyorsun sen" dedi Enver, "Suna'yı mı hatırladın nedir. O Beşiktaşlı oğlum, burada işi yok. Hem artist olacakmış, öyle demiş, büyüklerden dostu varmış."

Güldüm. Sekizinci sınıftaydı Suna. Temsil kolundaydı. Ben bir piyes çevirmiştim, orada oynamıştı baş kadın rolünü. Gerçek bir oyuncuydu. Babası ölmüş, annesi başka bir erkekle evlenmiş, Suna Beşiktaş'taki halasında kalıyormuş. Tanınmış bir tiyatro adamı koruyormuş onu. Yetenekli bulmuş da ondan. Böyleydi

söylentiler, bizim sınıfın kızlarından duymuştum. Uzun sarı saçları, yeşil gözleri, uzun bacakları... Bir gün Fatih-Beşiktaş tramvayına biniyordu Şehzadebaşı'ndan. Duraktaydım, selamlaştık. Tramvay gelince ben de bindim onunla birlikte.

“Siz nereye?” dedi.

“Beşiktaş'a.”

“Fatih'te değil miydi eviniz?”

“Evet ama bir işim var orada.”

Ne olacak, seninle birlikte olmak istiyordum diyebilir miydim? Kırmızı arabada yer yoktu oturacak. Arkada bir köşeye girdik ikimiz. Kapı açılıp kapandıkça bana çarpıyordu, ona doğru itiliyordum, zaman zaman bacaklarımız, kalçalarımız değiyordu. Beyazıt, Sultanahmet, Sirkeci, Köprü, Karaköy, Tophane, Dolmabahçe... Akaretler'de indik. Yokuşu tırmandı, bir sokak köşesinde ayrıldı elimi sıkarak. Yürüdü yürüdü, sonra başını döndürdü, güldü bir daha. Rol mü oynadı, yoksa bir dostluk mu duydu bana karşı? Konuşmalarımızı hatırlayamadım bir türlü. Bir saat boyunca çene çalmıştık. Okuldan, evden, derslerden, tiyatrodan. Şehir Tiyatrosu'ndaki o ünlü oyuncunun adını anmıştım özellikle gözlerinin içine bakarak. Hiç renk vermedi.

“Çok beğenirim onu” dedi o kadar. Aile dostuymuş, okulu bitirir bitirmez onu tiyatroya alacakmış, yetenekli olduğunu ilk o anlamış. Belki bunlardan biri bile doğru değildi. Bir sıcaklık duymuştum içimde o anlatırken. Kilometrelerce uzaktaydı benden, çevresinden. Ünlü bir sanatçının beğendiği bir kişiydi, geleceğin ünlü bir oyuncusu olacaktı. Kim bilir babası yaşındaki o adamın sevgilisi olmuştu belki de... Olgun bir kadının sesi, bakışı, davranışları vardı bu on yedisindeki kızda. İki yıl geri kalmış, okula gidememiş. “Konservatuvara gideceğim gelecek yıl” dedi, “Ankara'ya...” Sonra okulda rastlaştıkça konuştuk üç-beş sözcük. Bizim arkadaşların gözünden kaçmıyordu bu dostluk. Kızlardan geldi ilk söylentiler. Oysa benim için pek önemli değildi. Gene de

onunla gelmek isterdim Őu sinemaya ya da Laleli'nin aęaęları altından birlikte geęmeyi. Beyazıt'ta Suna'yla yűrűrken birdenbire Hale ile karŐılaŐıvermek... Hepsi bu kadar.

"Daldın gittin Suna'ya" dedi Enver.

"Yok canım, ne Suna'sı?"

"Ulan Őiir bile yazmadın mı ona?"

Evet yazmıŐtıım. Coęrafya dersinde emekli yarbay kűrsűde yazdıęı ders kitabını okuturdu bir arkadaŐa. Bizler de gűrűltű partırtı içinde dalga geçerdik. Kızlar alıŐmıŐtı benim akrostiŐli Őiirlerime. Alırdım birinin adını, yukarıdan aŐaęıya yazardım. Sonra doldururdum o harflerin sonunu. Bir Nilűfer vardı sınıfta, en çok o isterdi bűyle Őiirleri. Sevgilisine gűsterir, kısıkandırımıŐ, sonra űęrendim. Ben ders arasında iŐ olsun diye yazar yazardım. Nilűfer... Őnce "n"li bir sűzcűk. "Neden". BaŐlardım sonra: "Neden sen bir gűl gibi soldun." Sonra "i". "İyilikle, gűzellekle, aŐkla." Bűyle sűrűp giderdi. Suna için de bir Őeyler yazmıŐtıım defterime, Suna'ya gűstermedięim. "Sen bir penceresin aŐka açılan – Uzaklardan esen rűzęarlar doęru" diye baŐlıyordu. Gűnlerce takıldılar. "Suna, sen bir penceresin" diye seslendiler kızın ardından. Kız da duymıŐtu galiba, biraz kırgın, biraz da hoŐnut, gűlűmserdi uzaktan.

Birden uyandım:

"Yok," dedim "űyle bakıyorum iŐte! Ne kadar da bűyűttűnűz Őu Suna'yı. Bak ben de Selma'dan bahsederim sonra sana..."

Selma dokuzuncu sınıfta ince bir kızdı. Piyano alar, Őarkı sűyler, sınıfın birincisi. Enver gibi...

Birden kızardı arkadaşım. Konuyu deęiŐtirmek için mi, yoksa iyice acıktığından mı?

"Őu sandviçleri yesek mi, ha" dedi.

Lambalar sűnmemiŐti.

"Biraz bekle" dedim, "ayıp, gűz gűre gűre."

Dönemin toplumsal yapısını, insan ilişkilerini ve bireylerin yaşam mücadelesini gerçekçi bir bakış açısıyla yansıtan usta yazar Oktay Akbal'ın iki romanı bir arada...

Bir lise öğrencisinin meraklarını, ilk aşklarını, sanatsal arayışlarını ve küçük serüvenlerini anı defteri aracılığıyla anlatan; Oktay Akbal'ın yaşamından da izler taşıyan *Düş Ekmeği* İkinci Dünya Savaşı yıllarının İstanbul'unda geçen, dostluğa ve edebiyata dair bir roman.

Hastalandığı için sevdiklerinden uzaklaşan yaşlı bir adamın, geçmişiyile hesaplaşmasının anlatıldığı *Batık Bir Gemi*'de ise Oktay Akbal roman kahramanın iç dünyasında yaşadığı çalkantılar aracılığıyla toplumun yozlaşması, adaletsizlik ve bir türlü çözümlenmeyen sorunlar karşısında yaşadığı hayal kırıklığını eleştirel bir üslupla dile getiriyor.

Düş Ekmeği, Oktay Akbal'ın insan ruhunun derinliklerine yaptığı yolculukla dikkat çekerken *Batık Bir Gemi*, toplumsal eleştiri yönü ağır basan romanlarından biri olarak edebiyatımızda ayrıksı bir yere sahiptir.

